

Landgoed Het Meuleman
Ecologisch Quicksan
November 2010

In opdracht van:

Mevr. ter Hofte-Scholten

Beverborgsweg 9
7588PA Beuningen
info@klippedrift.com

Bosgroep Noord-Oost Nederland

Balkerweg 48a
7738 PB Witharen
t (0523) 65 45 90
f (0523) 65 45 91
<http://www.bosgroepen.nl>

Contactpersoon:

Drs. R.M. Veeneklaas

Auteur:

Drs. R.M. Veeneklaas

Bosgroep Noord-Oost Nederland

Bosgroep Noord-Oost Nederland is een coöperatieve vereniging van bos-, natuur- en landgoedeigenaren. Het is een organisatie van de leden en voor de leden. Het werkgebied van de Bosgroep strekt zich uit over de vier noordelijke provincies (Overijssel, Drenthe, Groningen en Friesland) en de Noordoostpolder. De Bosgroep telt meer dan 350 leden die samen meer dan

40.000 hectare bos en natuur in bezit hebben. Tot de leden behoren vooral particuliere bos-, natuur- en landgoedeigenaren, maar ook gemeenten, waterleidingbedrijven, investeringsmaatschappijen en terreinbeherende organisaties. Doelstelling van de Bosgroep is het efficiënt beheren van de bos- en natuurterreinen van de leden.

Colofon

Opdrachtgever: Mevr. ter Hofte-Scholten
Titel: Ecologische Quicksan Landgoed Het Meuleman
Status: Definitief
Datum: November 2010
Auteur(s): Drs. R.M. Veeneklaas
Foto (s): R.M. Veeneklaas

Contactpersoon: Drs. R.M. Veeneklaas
Projectnummer: 10303699

© Coöperatieve Bosgroep Noord-Oost Nederland U.A, Oktober 2010

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
	1.1 Aanleiding	4
	1.2 Ligging en begrenzing plangebied	4
	1.3 Leeswijzer	4
2	Werkwijze	5
	2.1 Inventarisatie	5
	2.1.1 Veldbezoek	5
	2.1.2 Beschikbare gegevens	5
	2.2 Analyse en rapportage	5
	2.2.1 Wettelijk kader	5
	2.3 Flora- en Faunawet	5
	2.4 Natuurbeschermingswet	7
3	Beschrijving plangebied	9
	3.1 Huidige situatie plangebied	9
	3.2 Historie van plangebied	9
	3.3 Voorgenomen plannen	10
4	Gebiedsbescherming	11
	4.1 Inventarisatie	11
	4.1.1 Natura 2000	11
	4.1.2 Ecologische Hoofdstructuur	12
	4.2 Effectbepaling	12
	4.2.1 Natura 2000	12
	4.2.2 EHS	13
	4.3 Conclusie en advies	13
5	Soorten bescherming	14
	5.1 Inventarisatie soortgroepen	14
	5.1.1 Vaatplanten	14
	5.1.2 Vleermuizen	14
	5.1.3 Overige zoogdieren	15
	5.1.4 Vogels	15
	5.1.5 Amfibieën, reptielen en vissen	16
	5.1.6 Vlinders en libellen	16
	5.2 Effectbepaling	16
	5.3 Conclusie en Advies	18
6	Conclusie en consequenties	19
	6.1 Beschermd gebied	19
	6.2 Beschermd soorten	19
7	Literatuur	20

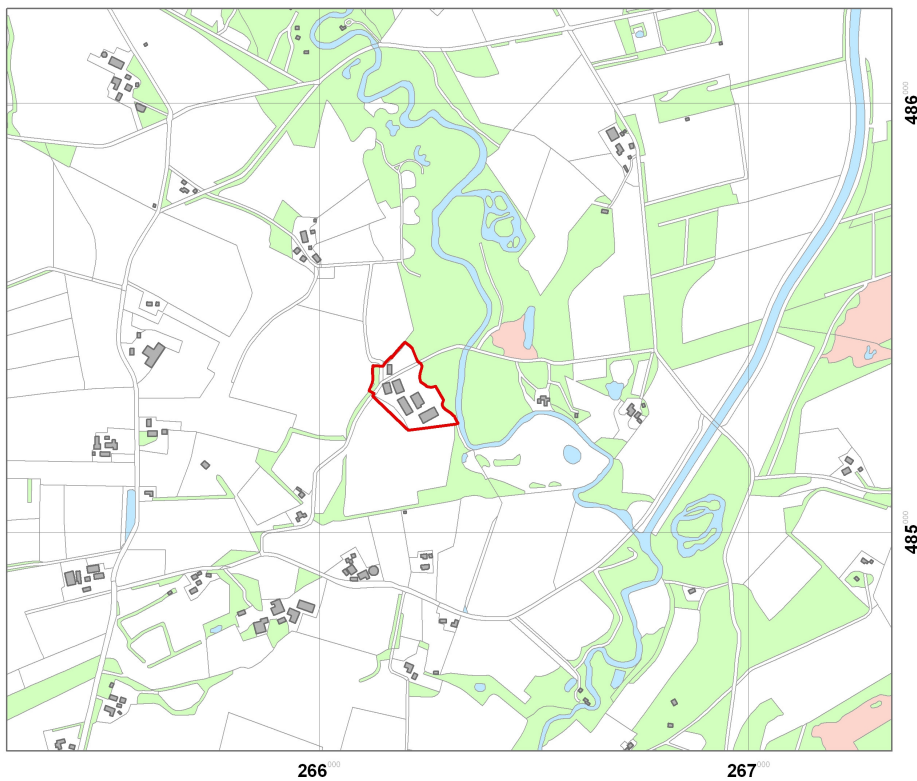

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Het plangebied betreft een voormalige houtzagerij met daarbij behorende woning, werktuigschuren en stal aan de Beversborgweg 9 te Beuningen in de gemeente Losser. De initiatiefnemer is voornemens een andere functie aan het plangebied te geven, waarbij de historische bebouwing en erfinrichting wordt behouden en/of hersteld. Er bestaan plannen voor realisatie van atelierruimtes in bestaande houten schuur en de voormalige houtzagerij. De huidige werktuigschuren passen niet in het landschappelijk beeld en zullen hierom verwijderd worden. Ter vervanging van deze schuren zal een nieuwe werktuigschuur die wel aansluit bij het landschappelijk beeld worden gerealiseerd. Daarnaast zullen de twee bestaande gebouwen aan de noordzijde van de Beversborgweg worden uitgebreid. Om deze ontwikkeling mogelijk te maken, dient het bestemmingsplan te worden herzien. In dit kader is het conform artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) noodzakelijk een onderzoek uit te voeren naar effecten op de natuurwaarden (soortenbescherming en gebiedsbescherming).

1.2 Ligging en begrenzing plangebied

Figuur 1. Topografische kaart met ligging plangebied (rood) binnen kilometerhok 266-485.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de onderzoeksopzet en werkwijze besproken. In het derde hoofdstuk wordt de juridische achtergrond en reikwijdte van wetgeving in relatie tot het project beschreven. In hoofdstuk 4 worden het plangebied en de voorgenomen plannen beschreven. Hoofdstuk 5 beschrijft de beschermde gebieden en de effecten van de plannen hierop. In hoofdstuk 6 worden de beschermde soorten besproken en de effecten in relatie tot de aanwezige soorten. Hoofdstuk 7 besluit met de algemene conclusie en consequenties van de voorgenomen plannen.

2 Werkwijze

2.1 Inventarisatie

2.1.1 Veldbezoek

Het plangebied is op 21 oktober 2010 door een ecooloog van Bosgroep Noord-Oost Nederland bezocht om een indruk te krijgen van de terreinomstandigheden in het plangebied en de voorkomende flora en fauna. Bij het veldbezoek is gelet op het voorkomen van beschermde habitattypen, soorten en op de geschiktheid van het gebied voor die soorten. De in het plangebied en de directe omgeving daarvan aangetroffen beschermde plantensoorten en (sporen van) beschermde diersoorten zijn genoteerd. Het was op 21 oktober 2010 een bewolkte dag met een temperatuur van circa 9°C.

2.1.2 Beschikbare gegevens

Om een volledig beeld te verkrijgen van de natuurwaarden in en rondom het plangebied zijn databanken, websites en rapporten geraadpleegd. Bij provincie Overijssel zijn gegevens over het voorkomen van planten- en diersoorten in het plangebied en de omgeving opgevraagd.

2.2 Analyse en rapportage

Aan de hand van de veldbezoeken en de beschikbare gegevens heeft de Bosgroep een inschatting gemaakt van het voorkomen of mogelijk voorkomen van beschermde soorten en habitattypen in en om het plangebied. Daarnaast zijn de effecten van de ingreep getoetst aan de Natuurbeschermingswet met behulp van de "Effectenindicator Natura 2000-gebieden" (Alterra, 2005) en tevens aan de Flora- en Faunawet. De resultaten, conclusies en aanbevelingen zijn vastgelegd in deze rapportage.

Op basis van het veldbezoek en de beschikbare gegevens, is van alle soortgroepen voldoende beeld verkregen over het voorkomen van beschermde soorten. Ook kan met zekerheid een oordeel worden gegeven over de effecten van de ontwikkelingen op de beschermde gebieden en soorten.

2.2.1 Wettelijk kader

Dit hoofdstuk beschrijft het wettelijke kader en randvoorwaarden van de Flora en faunawet en Natuurbeschermingswet. Achtereenvolgens worden van beide wetten de hoofdlijnen beschreven. In de slotparagraaf staat wat de wettelijke mogelijkheden zijn voor de voorgenomen maatregel.

2.3 Flora- en Faunawet

Verbodsbepalingen

De Flora- en faunawet is bedoeld ter bescherming van alle dieren en plantensoorten. Dat wil zeggen: een goede staat van instandhouding van de soort. Door schade aan individuen als uitgangspunt te nemen bij de verbodsbepalingen, is gekozen voor een maximale bescherming. De wet hanteert het uitgangspunt 'nee, tenzij'. Met andere woorden het is verboden om schade toe te brengen aan individuen, tenzij daarvoor de vereiste zorgvuldigheid is toegepast.

De Flora- en faunawet gaat uit van een algemene zorgplicht (Art. 2):

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor alle in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover dat in redelijkheid kan worden gevegd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevraagd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Daarnaast zijn in art. 8 t/m 12 van de Ff-wet een aantal verbodsbepalingen opgenomen:

- Art. 8: Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
- Art. 9: Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- Art. 10: Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
- Art. 11: Het is verboden nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
- Art. 12: Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Vrijstellingen

Onder bepaalde omstandigheden is vrijstelling mogelijk. Die omstandigheden hebben te maken met de aard van de activiteit, het (maatschappelijk) belang dat deze activiteit dient en de specifieke soorten die worden beïnvloed. Er zijn verschillende soorten vrijstellingen:

1. Algemene vrijstellingen, die altijd gelden en niet zijn gebonden aan aanvullende voorwaarden. Algemene vrijstellingen zijn overigens wel gekoppeld aan specifieke soorten, die doorgaans zeer algemeen voorkomen.
2. Vrijstelling gekoppeld aan de toepassing van een goedgekeurde gedragscode. Kenmerkend voor een vrijstelling is dat deze niet hoeft te worden aangevraagd, in tegenstelling tot een ontheffing.

Activiteiten die in aanmerking komen voor vrijstelling, zoals bedoeld in art. 75 van de Ff-wet, zijn:

- bestendig beheer en onderhoud (dit gaat om werk aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen en bermen, werk in het kader van natuurbeheer en werk in het kader van landbouw of bosbouw);
- bestendig gebruik (voorbeelden zijn het gebruik van militaire oefenterreinen, recreatiegebieden, het beheer en onderhoud van recreatieterreinen zoals jachthavens, maar ook evenementen op daarvoor bestemde terreinen, zoals motorcross);
- ruimtelijke ontwikkeling (aanleg van wegen, bedrijventerreinen, havens of woonwijken, maar ook de bouw van een schuur of de verbouwing van een huis).

Het begrip **bestendigheid** slaat op een gebruik dat jaar in jaar uit op dezelfde wijze plaatsvindt en kennelijk niet schadelijk is voor de aanwezige soorten. Zodra er sprake is van grote veranderingen of ingrijpende grootschalige maatregelen, dan is er geen sprake

meer van bestendig beheer, maar van een ruimtelijke ontwikkeling. Hierbij kan worden gedacht aan de kaalkap van bos, het grootschalig plaggen van heidevelden of het uitbaggeren van een dichtgegroeid ven.

In beginsel zijn alle in het wild levende inheemse plant- en diersoorten beschermd, maar de mate van bescherming verschilt per categorie. De volgende categorieën zijn van belang:

- Cat. 1. Algemeen voorkomende soorten aangewezen in de Regeling vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten Flora- en faunawet, “zogenaamde soorten van tabel 1”;
- Cat. 2. Overige soorten genoemd in bijlage 2 en 3 van het vrijstellingsbesluit; “tabel 2 soorten”;
- Cat. 3. Zeldzame en bedreigde soorten van bijlage 1 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten en bijlage IV van de Habitatrichtlijn, “zogenaamde tabel 3 soorten”;
- Cat. 4. In het wild levende vogelsoorten.

Voor de soorten van categorie 1 geldt een algemene vrijstelling. Deze soorten zijn zo algemeen dat de handelingen genoemd in art. 8 t/m 12 in principe geen negatieve invloed hebben op de staat van instandhouding van de soort. Deze algemene vrijstelling geldt overigens alleen voor bovengenoemde activiteiten.

Voor de soorten uit categorie 3 geldt het zwaarste beschermingsregime. Er is voor eerder genoemde activiteiten bijvoorbeeld geen vrijstelling mogelijk van art. 10.

Voor de overige categorieën geldt een ruimere vrijstelling, mits wordt gewerkt volgens een door de Minister goedgekeurde gedragscode.

Gedragscodes

Het opstellen en toepassen van gedragscodes is niet verplicht. Maar wanneer niet wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, is er geen sprake van vrijstelling (m.u.v. soorten uit categorie 1). Om overtreding te voorkomen is dan ontheffing noodzakelijk. Inmiddels zijn tal van gedragscodes ontwikkeld en goedgekeurd, waaronder de Gedragscode Zorgvuldig Bosbeheer en de Gedragscode Natuurbeheer, Gedragscode Stichting IKL en de Gedragscode van de Unie van Waterschappen. Gedragscodes zijn gebaseerd op het principe van zorgvuldig werken, waarmee invulling wordt gegeven aan de zorgplicht zoals bedoeld in art.2 van de Ff-wet: al het mogelijke wordt gedaan om schade aan individuen en soorten te voorkomen en te beperken.

Ontheffing

Voor activiteiten die niet zijn vrijgesteld moet per geval ontheffing worden aangevraagd. Ontheffing is alleen mogelijk wanneer er sprake is van een in de wet genoemd belang, er geen alternatief is, en de voorgenomen maatregel geen afbreuk doet aan een gunstige staat van instandhouding van de soort.

2.4 Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet (Nb-wet) is gericht op het beschermen van gebieden. Het gaat hoofdzakelijk om gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn, d.w.z. Natura 2000-gebieden. Daarnaast vallen Beschermd Natuurmonumenten onder de Nb-wet. Voor al deze gebieden zijn instandhoudingsdoelen beschreven. Voor alle activiteiten die mogelijk een negatief effect hebben op die doelen, moet een vergunning worden aangevraagd. Voor ieder Natuurbeschermingswetgebied wordt door de Provincie in samenspraak met het ministerie van LNV een beheerplan opgesteld. Dit beheerplan geeft aan welke maatregelen wel en welke niet zonder

vergunning kunnen plaatsvinden. Bestaand gebruik zal in de meeste gevallen zonder vergunning kunnen worden voortgezet.

3 Beschrijving plangebied

3.1 Huidige situatie plangebied

Het plangebied bestaat uit twee erven van familie Scholten aan weerszijde van de Beversborgweg te hoogte van nummer 9 in Beuningen te gemeente Losser. Op het erf aan de zuidzijde staat een woonboerderij, een houten schuur met enkele paardenboxen, een voormalige houtzagerij en twee werktuigschuren. De twee werktuigschuren zijn opgebouwd uit damwandprofielen en een golfplatendak. Rondom de houtzagerij is het erf geasfalteerd. Ten westen en zuiden van de woning en houten schuur is een gazon aangelegd met enkele heesters, bomen en een bosbessenkwekerij. Tussen de houtzagerij en de Dinkel ligt een restant van een houtwaterplaats. Deze is in het verleden ten dele dichtgeschoven. De overgebleven poel is dicht gegroeid met ruigte soorten.

Op het erf aan de noordzijde van de Beversborgweg staat een kapschuur, een aardappelschuur en een buitenrijbak. Het zuidelijke deel van dit erf is geasfalteerd, het noordelijk deel is begroeid met gras. Rondom de buitenrijbak staan enkele jonge berken.

Te slopen werktuigschuren

Voormalige houtzagerij

Locatie toekomstige houtwaterplaats

3.2 Historie van plangebied

Het plangebied is onderdeel van Landgoed Het Meuleman. Uit historische kaarten van 1830 blijkt bebouwing reeds aanwezig te zijn binnen de begrenzing van het plangebied (zie figuur 2). Ook het landgebruik rondom het plangebied is vergelijkbaar met het huidige landgebruik. Ten zuiden van het plangebied ligt een es die tot op heden in gebruik als agrarisch bouwland. De begrenzing van de bospercelen, aan de noordzijde van het plangebied zijn eveneens ongewijzigd tot op heden. Wel zijn tussen 1830 en 1920 de vele vochtige gebieden langs de Dinkel ontgonnen en omgezet in bospercelen.

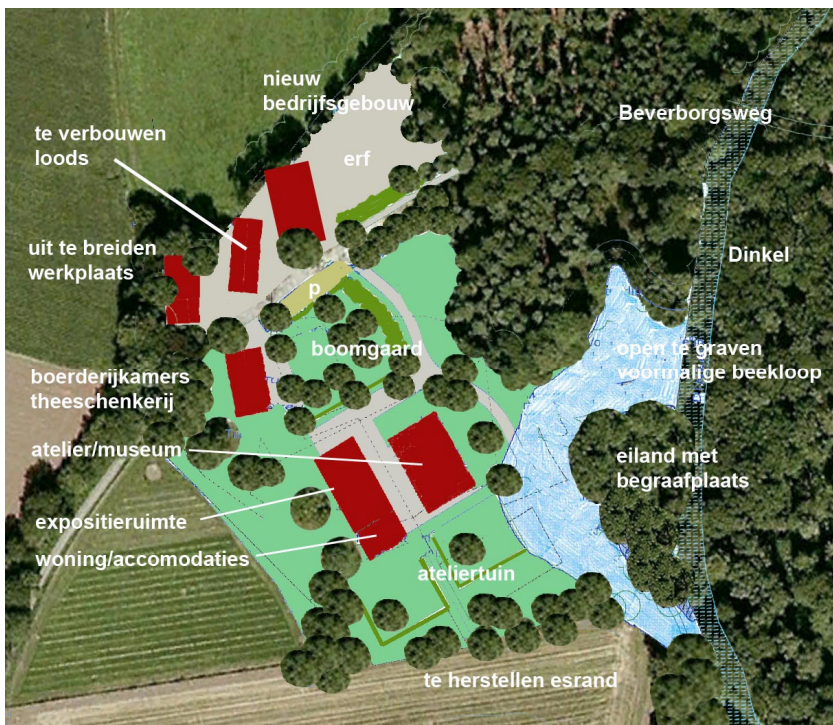
Figuur 2. Historische kaarten van het plangebied (rood omlijnd) uit a) 1830 en b) 1920
(bron: www.watwaswaar.nl).

3.3 Voorgenomen plannen

De plannen zijn om een nieuwe werktuigschuur te realiseren op het noordelijk erf van het plangebied. Ook zal de bestaande bebouwing op de noordelijke erf worden uitgebreid. Deze nieuwe werktuigschuur en de uitbreidingen worden gerealiseerd ter vervanging van de twee schuren met damwandprofiel en golfplattendak. Deze schuren zullen worden gesloopt. Om ruimte te maken voor de nieuwe werktuigschuur zal de buitenrijbak worden verwijderd.

In de houten schuur met paardenboxen zullen enkele atelierruimtes gerealiseerd worden. Daarnaast bestaan er plannen om het erf te herinrichten. Het bestaande asfaltdek zal worden verwijderd en plaats maken voor een groene inrichting met bosstruweel, kruidenrijke grasvelden en tuin. De bosbessenkwekerij zal uitgebreid worden met enkele fruitbomen in het bestaande perceel.

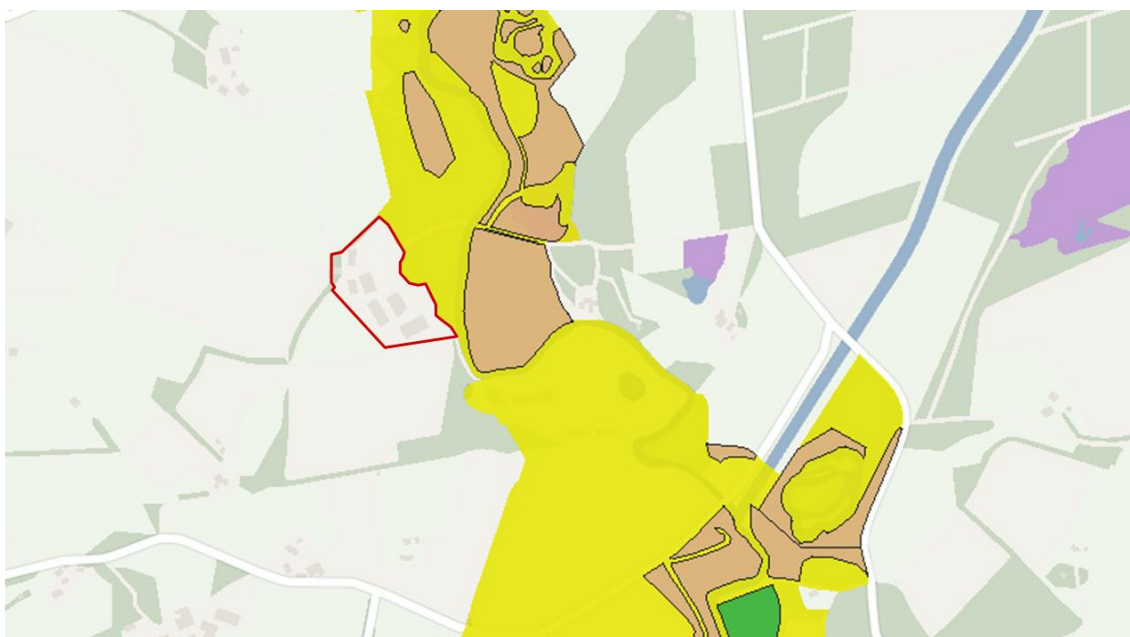
Daarnaast zijn er plannen om de voormalige houtwaterplaats te herstellen. Het doel is om deze waterplaats een ecologisch karakter te geven, waarbij geschikte leefgebieden voor amfibieën en libellen worden gecreëerd. Ook zijn er plannen om een bijzondere natuurbegraafplaats in het plangebied te realiseren.

Figuur 3. Situatieschets van ontwikkelingsplannen.

4 Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met bijzondere natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Hierbij gaat het om Natura 2000-gebieden, beschermde natuurmonumenten en de Ecologische Hoofdstructuur. Relevante wet- en regelgeving met betrekking tot gebiedsbescherming betreft de Natuurbeschermingswet 1998 en het beschermingsregime van de Ecologische Hoofdstructuur. Bij ingrepen in en rond het gebied dient getoetst te worden welke effecten de ontwikkelingsplannen hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied en of een vergunning nodig is. Provincie Overijssel is hiervoor het bevoegd gezag. Sinds 1 oktober 2010 is deze vergunning aangehaakt bij de Omgevingsvergunning uit de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht met als aanspreekpunt het Wabo-loket.

Figuur 4. Begrenzing van Natura 2000-gebied Dinkelland (geel) nabij het plangebied (rood omlijnd). Bruine vlakken betreffen het habitattypen vochtige alluviale bossen (H91E0_C) en het donkere groene vlak betreft het habitattypen stroomdalgrasland (H6120). (bron: Atlas van Overijssel)

4.1 Inventarisatie

4.1.1 Natura 2000

Het plangebied ligt ten delen binnen het Natura 2000-gebied Dinkelland (zie figuur 4). Het gebied Dinkelland bestaat uit het beekdal van de Dinkel met een aantal zijbeken. Landschappelijk is het een gaaf beekdal, gekenmerkt door hoogteverschillen, houtwallen, bossen en vochtige en schrale graslanden en heideterreinen (Ministerie van LNV 2007). Het meest nabij gelegen aangewezen habitattypen ligt ter hoogte van het plangebied, aan de oostelijke oever. Het betreft het habitattypen beekbegeleidende bossen (H91E0_C). Binnen de begrenzing van het plangebied komen geen aangewezen habitattypen voor. Rivieronderpad is aangewezen als habitatrictlijnsoort voor Dinkelland. Het optimale habitat voor rivieronderpaden is een beek met een goede waterkwaliteit en een voldoende grote variatie in stroomsnelheden. Bovendien is het wenselijk dat de beek zelf een wisselende breedte en diepte heeft, met een aantal vervallen en stroomversnellingen (Seeuws 1998). Het is mogelijk dat deze soort in de Dinkel langs het plangebied voorkomt,

al is de variatie van de beekloop en het leefgebied voor deze soort niet optimaal en zijn geen waarnemingen van deze soort bekend in de nabije omgeving.

4.1.2 Ecologische Hoofdstructuur

Het Natura 2000-gebied Dinkelland is tevens onderdeel van de Ecologische hoofdstructuur. De houtwallen ten noorden van het plangebied en de laan langs de Beverborgsweg zijn ook onderdeel van de Ecologisch hoofdstructuur. In het provinciale natuurbeheerplan is het bos binnen het plangebied aangewezen als droog bos met productie N16.01 (Provincie Overijssel 2010).

4.2 Effectbepaling

4.2.1 Natura 2000

Gezien de ligging van het Natura 2000-gebied Dinkelland binnen het plangebied, kunnen op voorhand effecten als gevolg van de ontwikkelingsplannen niet worden uitgesloten. Uit de effectenindicator blijkt dat vochtige alluviale bossen zijn gevoelig voor veranderingen in de hydrologie in de vorm van grondwaterstands daling of afname van kwel. Op plekken die regelmatig overstromen kan daarnaast een te hoge voedselrijkdom van het overstromende beekwater en het afgezette beekslib en/of een toename van overstromingen zorgen voor eutrofiering en verruiging van de vegetatie (Ministerie van LNV 2007).

De beoogde sloop en verwijdering van het asfalt op het erf zal een gunstig effect hebben op het Natura 2000-gebied. Door afname van verharding kan meer inzijging van regenwater plaats vinden en een positieve werking hebben op het waterpeil van de Dinkel. Het is niet aannemelijk dat de realisatie van een nieuwe werktuigenschuur een effect heeft op de het Natura 2000-gebied. Deze schuur wordt gerealiseerd op bestaand verhard terrein en komt op een grotere afstand te liggen van de Dinkel en aangewezen habitattypen dan de bestaande werkschuren. Samengevat, zal de vervanging van de huidige werktuigenschuren een gunstig effect hebben op het Natura 2000-gebied.

De herinrichting van de houtwaterplaats wordt afgestemd op de doelstellingen van het Natura 2000-gebied Dinkelland en de doelstellingen van het Waterschap. Hierbij zal gestreefd worden naar vertraging van waterafvoer van de es naar de Dinkel en waterretentie mogelijkheden. Volgens het Natura 2000 werkdocument Dinkelland treedt als gevolg van waterretentie geen negatief effect op alluviale bossen. Meer en langer vasthouden/bergen van water is noodzaak in het tegengaan van afvoerpieken en overstromingen bij extreme weersomstandigheden. Ook gaat het langer en meer vasthouden/bergen van water verdroging tegen in drogere tijden. Het uitgangspunt dat hoort te worden gehanteerd is dat de retentiegebieden (bijvoorbeeld door een diepe ligging) niet verdrogend werken op de habitattypen. In het kader van antiverdrogingsmaatregelen kan het, wanneer de waterretentie op juiste plaats ligt, zelfs een gunstige werking hebben. Het inrichtingplan voor deze houtwaterplaats zal in samenwerking met ecologen en het waterschap opgesteld worden, en waarbij gestreefd wordt naar positieve uitwerking op Natura 2000-doelstellingen.

De realisatie van een familie begraafplaats op het erf tussen enkele oude exemplaren Eik zal geen effect hebben op de doelstellingen van het Natura 2000-gebied Dinkelland. Mogelijk effecten die kunnen optreden, zijn verstoring op bodem, flora en fauna tijdens het delven en dichten van een graf en verstoring op fauna door bezoek aan het graf (Molenaar 2009). In het onderzoek "Terug naar de Natuur" worden de effecten van natuurbegraafplaatsen besproken. Het voorliggend plan betreft een familiegraf van geringe

omvang, hoogstens 25 m², aan de rand van het erf tussen enkele oude eiken. De verstoringseffecten zullen zeer gering en lokaal zijn en geen effect hebben op de instandhoudingsdoelen, zoals de alluviale bossen.

Dinkel langs het plangebied

4.2.2 EHS

Gezien de ligging van de Ecologische hoofdstructuur in en rondom het plangebied kunnen ecologische relaties niet op voorhand worden uitgesloten. De bosstrook langs de Dinkel, in het plangebied, bestaat uit Wintereik, Vuilboom en Grauwe wilg. Op de locatie van de voormalige houtwaterplaats groeit opslag van Vlier, Witte kornoelje, Wilde Kardinaalsmuts en is verruigd met Brandnetel en Akkerdistel. De herinrichting van de houtwaterplaats zal gerealiseerd worden op dit ruige open gebied van het perceel. Het huidige bosopstand zal behouden blijven bij de realisatie van zowel de waterpartij als van het familiegraf. Daarnaast kunnen door de realisatie van deze waterpartij meer gradiënten in het bosperceel aangebracht worden en de ecologische waarden worden versterkt. De mogelijk effecten die kunnen optreden door de ontwikkelingsplannen zijn besproken in de voorgaande paragrafen met betrekking tot Natura2000. Gezien de geringe omvang van de ingrepen, worden ook met betrekking tot de EHS geen negatieve effecten verwacht.

4.3 Conclusie en advies

Gezien de aard van de ontwikkelingen en de huidige terreinomstandigheden van het plangebied zijn geen negatieve effecten op beschermde gebieden te verwachten. Voor deze activiteit is geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 nodig. Het is echter aan het bevoegd gezag, het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel, om deze visie te bevestigen.

Ook zijn de ontwikkelingsplannen op het punt van de Ecologische Hoofdstructuur niet in strijd met het Omgevingsvisie Overijssel. Het is aan het bevoegd gezag, het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel om deze visie te bevestigen.

5 Soorten bescherming

In de Flora- en Faunawet is de bescherming van soorten geregeld. De Flora- en Faunawet geldt overal. De wet bevat een aantal verbodsbepalingen die het toebrengen van schade aan beschermde soorten verbieden. Er geldt een algemene zorgplicht voor alle soorten. Verder is een aantal specifiek beschermde soorten aangewezen, in drie beschermingscategorieën:

1. De licht beschermde soorten (tabel 1-soorten). Voor deze soorten geldt vrijstelling bij ruimtelijke ingrepen.
2. De middelzwaar beschermde soorten (tabel 2-soorten). Bij schade door ruimtelijke ingrepen is voor deze soorten een ontheffing nodig.
3. De zwaar beschermde soorten (tabel 3-soorten). Hiertoe behoren tevens de soorten van bijlage IV van de Habitatrictlijn en alle vogels. Bij schade door ruimtelijke ingrepen is voor deze soorten een ontheffing nodig via een "uitgebreide" toets.

Overtreding van de verbodsbepalingen dient voorkomen te worden door de ingreep zodanig aan te passen dat schade aan beschermde soorten voorkomen wordt. Als dit niet mogelijk is dient ontheffing aangevraagd te worden. Het bevoegd gezag hiervoor was tot dusver de Dienst Regelingen van het Ministerie van LNV, nu Ministerie van Economische zaken, Landbouw en Innovatie. Sinds 1 oktober 2010 is deze ontheffing aangehaakt bij de Omgevingsvergunning uit de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht en is het aanspreekpunt het Wabo-loket.

5.1 Inventarisatie soortgroepen

5.1.1 Vaatplanten

Het plangebied bestaat uit een erf van een voormalig houtzagerij, waarvan een groot deel van het terrein is geasfalteerd. In het Natura 2000-gebied binnen de begrenzing van het plangebied, verloopt de begroeiing van gras met ruigte soorten naar een beekbegeleide houtwal. In dit gebied staan heestersoorten als Witte kornoelje, Wilde Kardinaalsmuts, Gewone vlier en Hulst. Langs de oevers van de Dinkel staan boomsoorten als Schietwilg, Hazelaar en enkele grote exemplaren Wintereik. In het plangebied zijn geen beschermde soorten waargenomen.

Volgens de gegevens van Provincie Overijssel komt de middelzwaar beschermde Wilde gagel aan de overzijde van de Dinkel voor. Wilde gagel is een plant van matig vochtige tot zeer natte, zure, venige grond. Deze soort staat vooral op plaatsen die 's winters onder water staan en 's zomers juist droogvallen en als zoom langs broekbossen. In het plangebied is geen geschikt leefgebied voor deze soort aanwezig.

Gezien het intensieve gebruik van het plangebied en verstoring van de oever langs de Dinkel door de houtzagerij worden geen beschermde soorten in het plangebied verwacht.

5.1.2 Vleermuizen

Gezien de aanwezigheid van bebouwing en bomen kunnen verblijfplaatsen van vleermuizen binnen het plangebied worden verwacht. Volgens de gegevens van Provincie Overijssel zijn in het kilometerhok waarnemingen bekend van de volgende soorten: Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Rosse Vleermuis, Watervleermuis en Franjestaart. De laatste drie genoemde soorten hebben verblijfplaatsen in oudere bomen. Gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis kunnen verblijfplaatsen hebben in gebouwen. De beoogde plannen voorzien de sloop van twee schuren, de overige gebouwen zullen behouden blijven. Er zijn geen plannen om grote bomen of laanstructuren te vellen of te onderbreken.

Gelet de constructie van de schuren, geen spouwmuur en/of dakbeschot, kunnen verblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten hier worden uitgesloten. Gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis kunnen wel verblijfplaatsen hebben in de woonboerderij.

5.1.3 Overige zoogdieren

In het kilometerhok 266–485 zijn waarnemingen bekend van Damhert, Egel, Haas, Ree, Mol, Wezel, Huismuis, Rosse Woelmuis, Steenmarter. Gezien de aard van het plangebied kunnen soorten als Mol, Wezel, Rosse woelmuis, Bosspitsmuis en de middelzwaar beschermde Steenmarter in het plangebied worden verwacht. Steenmarter heeft binnen zijn territorium meerdere verblijfplaatsen. Deze soort kan verblijfplaatsen hebben in woningen en schuren in het plangebied. Gezien de constructie van de te slopen schuren worden verblijfplaatsen van Steenmarter niet hierin verwacht. Tijdens het veldbezoek is ook Konijn waargenomen in het plangebied.

5.1.4 Vogels

Het plangebied is door de nabijheid van bospercelen, houtsingels, agrarische percelen en woningen geschikt broedgebied voor ervogels. Erfvogels zijn vogels die leven op het boerenland, op en rondom boerderijen en landelijk gelegen woningen, op erven en in hagen en houtwallen.

Steenuil (foto Martin Bonte)

In de houten schuur zijn braakballen van Steenuil waargenomen. Het is zeer aannemelijk dat nestlocaties van Steenuil in het plangebied aanwezig zijn. Steenuil is een kenmerkende soort van kleinschalige landschappen en heeft duidelijke voorkeur voor oude houtsingels. Deze soort heeft een klein territorium en jachtgebied. Het plangebied kan hierdoor een relatief groot deel van het territorium betreffen. Op een afstand van circa 450 meter ten

noorden en ten zuiden van het plangebied zijn ook broedgevallen van Steenuil bekend, aldus de gegevens van Provincie Overijssel. Ook is Kerkuil waargenomen in het plangebied. Deze soort heeft een vaste rustplaats in het plangebied. Het is zeer aannemelijk dat deze rustplaats bevindt in de voormalige houtzagerij.

5.1.5 Amfibieën, reptielen en vissen

Gezien de ligging van het plangebied aan de Dinkel is het zeer aannemelijk dat enkele amfibieënsoorten in het plangebied voorkomen. Het betreft hier licht beschermde soorten als Bruine kikker, Gewone pad, kleine watersalamander. Buiten het voortplantingsseizoen leeft Bruine kikker op het land en overwintert in greppels of holten of onder hout, boomwortels of stenen. Ook Gewone pad en Kleine watersalamander vertonen dit gedrag. De zwaar beschermde en habitatrichtlijnsoort Kamsalamder kan in het plangebied voorkomen. Zijn voorkeur gaat uit naar kleinschalige landschappen met bospercelen, heggen en struwelen. Het voortplantingsbiotoop bestaat voornamelijk uit matig voedselrijke tot voedselrijke, stilstaande wateren met een goed ontwikkelde onderwatervegetatie (bron: www.ravon.nl). Veel vindplaatsen zijn beek- of rivierbegeleidend en kan mogelijk voortplanten in de poel ten zuidoosten van het plangebied. Het is echter niet aannemelijk dat zowel licht als zwaar beschermde soorten voorkomen in het gedeelte waar werkzaamheden zullen plaats vinden. Gezien het aard van het terrein, verhard asphalt en kale betonvloeren, is het ongeschikt leefgebied en biedt het geen tot weinig schuilmogelijkheden voor deze soorten.

Over het algemeen zijn reptielen gebonden aan gebieden bestaande uit ruige vegetatie die voldoende schuilmogelijkheden biedt en tevens voldoende open is om te kunnen zonnen, zoals overgangen tussen bos en heide en oude heidevelden. Gezien de huidige inrichting en gebruik van het plangebied worden hier geen reptielen verwacht.

Er komen geen watergangen of -partijen voor in het plangebied en dus ook geen vissen. De zwaar beschermde en habitatrichtlijnsoort Rivierdonderpad is aangewezen als een instandhoudingsoort voor de Dinkel. Echter zijn binnen het uurhok 29-32 geen waarnemingen bekend van deze soort.

5.1.6 Vlinders en libellen

Gezien de inrichting is het plangebied geen hoogwaardig leefgebied voor dagvlinders. In het plangebied komen wel enkele nectar- en waardplanten voor van algemene, niet beschermde soorten zoals Kleine vos en Klein koolwitje.

De oevers van de Dinkel bieden mogelijk geschikt voortplantingsgebied voor beekgebonden libellesoorten, zoals de rode lijstsoort Beekrombout. Er zijn waarnemingen geen van beschermde soorten bekend in of nabij het plangebied en worden ook niet verwacht.

5.2 Effectbepaling

De beoogde plannen hebben geen effect op beschermde planten soorten. Door de realisatie van een houtwaterplaats en gericht beheer kunnen geschikte leefgebieden voor beschermde soorten ontstaan.

Gezien de aard van de beoogde plannen worden geen effecten op vleermuizen verwacht. De gebouwen en bomen met geschikte verblijfplaatsen voor deze soortgroep blijven behouden. Ook worden door de beoogde plannen het jachtgebied en eventuele vliegroutes niet verstoord. Door de groene herinrichting van het plangebied kan zelfs het jachtgebied van vleermuizen worden versterkt.

Verblijfplaatsen van steenmarter worden niet verwacht in de beoogde te slopen schuren. De overige bebouwing blijft behouden en blijft geschikt als verblijfplaats voor steenmarter. Ook voor overige licht beschermde zoogdieren blijft het plangebied tijdens en na de werkzaamheden geschikt.

Alle vogelsoorten (uitgezonderd exoten) zijn beschermd. Ontheffing voor het vernielen en verstoren van bewoonde nesten van vogels (artikel 11) wordt in principe niet verleend. Men kan er in dit plangebied van uitgaan dat geen verbodsbepalingen worden overtreden als buiten het broedseizoen wordt gewerkt of als voor het broedseizoen wordt begonnen en de werkzaamheden continu voortduren. Als de werkzaamheden voor het broedseizoen worden gestart en continu voortduren zullen broedvogels een rustiger broedplaats (op enige afstand) zoeken en niet door de werkzaamheden worden gestoord. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt evenwel dat het broedseizoen van ongeveer 15 maart tot 15 juli loopt.

Steenuil en Kerkuil zijn standvogels, evenals andere uilen en roofvogels. Voor het aantasten van de voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaats of de functionele omgeving van deze soorten moet altijd een ontheffing van de Flora- en faunawet worden aangevraagd. Het foerageergebied van deze soorten behoort tot de functionele omgeving van een voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaats. Het beschadigen of vernielen of het teniet doen van de functionaliteit hiervan geldt als een overtreding van artikel 11 van de Flora- en faunawet (Bron: F. Koop 2008).

Voorbeelden van steenuilkasten (foto: Vogelwerkgroep Losser)

De bebouwing met mogelijke vaste verblijfplaatsen van Steenuil en/of Kerkuil worden behouden, en zullen niet worden aangetast. Daarnaast zullen de houtsingels binnen en nabij het plangebied zullen niet worden aangetast. Er worden derhalve geen negatieve effecten op deze soorten verwacht. Wel, om het leefgebied van Steenuil te versterken en kans op verstoring te verkleinen, wordt geadviseerd twee extra steenuilkasten ruim voor aanvang van de ontwikkelingen te plaatsen. Ook de beoogde aanplant van fruitbomen zal een positief effect hebben op het leefgebied van Steenuil. Zowel in de nok van de houtenschuur als de houtzagerij zou een kerkuilenkast geplaatst kunnen worden.

Gezien de (zeer geringe) kans op aanwezigheid van licht beschermde amfibieën en de zwaar beschermde Kamsalamander, dient met deze soorten rekening te worden gehouden bij grond- en graafwerkzaamheden. Indien tijdens werkzaamheden amfibieën worden aangetroffen, wordt geadviseerd deze exemplaren te verplaatsen naar de oever van de

Dinkel. Het beoogde herstel van de houtwaterplaats biedt mogelijk nieuw waterbiotoop voor Kamsalamander en andere amfibieën. Ten behoeve van amfibieën is het van belang om dit waterbiotoop visvrij te houden.

5.3 Conclusie en Advies

In het plangebied komen enkele (middel)zwaar beschermde soorten voor, waarvan enkele vleermuissoorten, Steenuil, mogelijk Steenmarter en Kamsalamander. Daarnaast zijn alle vogelsoorten (uitgezonderd exoten) beschermd. Gezien de aard van het terrein en de ingreep worden geen effecten op deze soorten verwacht. Nader onderzoek naar deze soorten is niet nodig.

Men kan er in dit plangebied van uitgaan dat geen verbodsbepalingen in kader van de Flora- en faunawet worden overtreden als buiten het broedseizoen wordt gewerkt of als voor het broedseizoen wordt begonnen en de werkzaamheden continu voortduren. Als de werkzaamheden voor het broedseizoen worden gestart en continu voortduren, zullen broedvogels een rustiger broedplaats (op enige afstand) zoeken en niet door de werkzaamheden worden gestoord. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt evenwel dat het broedseizoen van ongeveer 15 maart tot 15 juli loopt. Daarnaast wordt geadviseerd om de te slopen schuren met beleid te ontruimen en vanaf één kant te beginnen met slopen. Hierdoor worden voor eventueel toch aanwezige licht beschermde soorten een vlucht mogelijkheid gegeven.

Ten behoeve van beperking van verstoring en verbetering van het leefgebied van Steenuil en Kerkuil wordt geadviseerd nestkasten op te hangen. Deze kasten kunnen in samenwerking met de Vogelwerkgroep van Losser geplaatst worden.

De realisatie van de houtwaterplaats kan zorgen voor verbetering en vergroting van het leefgebied voor Kamsalamander en ander amfibieënsoorten. Het is van belang om bij de inrichting van deze poel en het erf rekening te houden met de vereisten voor een geschikt leefgebied voor deze soorten (Spikmans, Janse & Zollinger, 2007). Hierbij moet gedacht worden aan:

- Poel met geleidelijke oeverzones
- Randzones langs poel niet of niet jaarlijks maaien
- Geen vis uitzetten en uitgezette vis verwijderen
- Graslanden niet als gazon beheren, maar minder vaak maaien of extensief begrazen
- Randbeheer toepassen bij houtopstanden, zodat goed ontwikkelde bosranden ontstaan.

6 Conclusie en consequenties

6.1 Beschermde gebieden

Het plangebied ligt binnen de begrenzing van beschermde gebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische hoofdstructuur. Gezien de aard van de ingrepen worden geen negatieve effecten op deze gebieden verwacht. Enkele ingrepen zullen zelfs een positief effect hebben op de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied Dinkelland en de Ecologische hoofdstructuur.

De visie is dat voor deze activiteit geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 nodig is. De activiteit is op het punt van natuur ook niet in strijd met de Omgevingsvisie Overijssel en de Omgevingsverordening Overijssel 2009. Het is aan het bevoegd gezag, het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel, om deze visie te bevestigen.

6.2 Beschermde soorten

Binnen het plangebied kan het voorkomen van enkele (middel)zwaar beschermde soorten niet worden uitgesloten. Het betreft hier Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Rosse Vleermuis, Watervleermuis, Franjestaart, Kamsalamander, Steenmarter en Steenuil. Gezien de aard van de ontwikkelingen worden geen negatieve effecten op deze soorten verwacht. Wanneer bij het uitvoeren van de werkzaamheden rekening wordt gehouden met het broedseizoen van vogels (zie voorwaarden paragraaf 6.3) worden geen verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet overtreden.

Voor de aanwezige licht beschermde soorten geldt een vrijstelling van de verboden in het geval van ruimtelijke ontwikkelingen. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. Wel blijft de zorgplicht van toepassing.

7 Literatuur

Alterra, 2005. *Effectenindicator Natura 2000-gebieden. Achtergronden en verantwoording ecologische randvoorwaarden en storende factoren.* Alterra-rapport 1375. Alterra, Wageningen.

Ministerie van LNV, 2003. *Buiten aan het werk. Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten! De Flora- en Faunawet in de praktijk; informatie over vrijstellingen, ontheffingen en gedragscodes.*

Ministerie van LNV, 2007. *Ontwerpbesluit Dinkelland. Aanwijzing Natura2000-gebieden eerste tranche.*

Molenaar, J.G. de, M.G. Mennen & F.H. Kistenkas, 2009. *Terug naar de natuur. Mogelijke effecten en juridische aspecten t.a.v. natuurbegraven, asverstrooien en urnbijzetting in natuurgebieden.* Alterra rapport 1789. 103 blz.; 6 fig.; 17 tab.; 42 ref.; 3 bijlagen. Wageningen.

Provincie Overijssel 2009. *Omgevingsvisie en omgevingsverordening Overijssel 2009.* Zwolle.

Provincie Overijssel 2010. *Natuurbeheerplan provincie Overijssel 2011.* Zwolle.

Seeuws, P., C. Van Liefferinge, R.F. Verheyen 1998. *Ecologie en habitatpreferentie van beschermde vissoorten. Soortbeschermingsplan voor de rivierdonderpad.* Onderzoeksopdracht AMI-NAL/Natuur/1996/NR14, Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Antwerpen,

Spikmans, F., J. Janse & R. Zollinger, 2007. *Actieplan kamsalamander. Behoud en verbetering van leefgebied in ZW-Salland.* Stichting RAVON, Nijmegen.

Termaat, T. & V.J. Kalkman, 2009. *Verspreidingsonderzoek libellen 2009.* VS2009.028. De Vlinderstichting, Wageningen.

